آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون حمایت از گزارشگران فساد

نوع سند: قوانین ـ شماره: 96076 ـ تاریخ: 1403/06/18

آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون حمایت از گزارشگران فساد

ابلاغ شد.

تصویبنامه مصوب جلسه مورخ 1403/06/18 هیئت وزیران درخصوص «آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون حمایت از گزارشگران فساد» طی نامه شماره 96076 مورخ 1403/06/28 توسط معاون اول رئیس‌جمهور جهت اجرا به وزارت دادگستری، وزارت اطلاعات، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان بازرسی کل کشور و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، ابلاغ شد.

هیئت وزیران در جلسه 1403/06/18 به پیشنهاد شماره 83275 مورخ 1403/03/09 سازمان بازرسی کل کشور با همکاری نهادهای پذیرنده موضوع قانون حمایت از گزارشگران فساد مصوب 1402 و به استناد اصل یکصدوسی‌وهشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (5) قانون مذکور، آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

فصل اول ـ تعاریف و اختصارات

ماده 1

ماده 1- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند و سایر اصطلاحات، تابع تعاریف مندرج در ماده (1) قانون حمایت از گزارشگران فساد مصوب 1402 است:

1- قانون: قانون حمایت از گزارشگران فساد مصوب 1402.

2- فساد: رفتارهای موضوع تبصره بند (1) ماده (1) و ماده (2) قانون.

3- سامانه: سامانه الکترونیکی گزارشگران فساد موضوع ماده (3) قانون.

4- سازمان: سازمان بازرسی کل کشور.

5- گزارش‌شونده: شخصی که ارتکاب فساد در رابطه با وی گزارش شده است.

6- گزارشگر شناس: شخص موضوع بند (2) ماده (1) قانون که مشخصات خود را در سامانه اعلام کرده و هویت وی از طریق سامانه‌های الکترونیکی ذی‌ربط احراز شود.

7- گزارشگر ناشناس: شخص موضوع بند (2) ماده (1) قانون که بدون ارائه اطلاعات هویتی و تحت عنوان ناشناس، اقدام به گزارشگری موضوع قانون می‌نماید.

فصل دوم- طراحی و راه‌اندازی سامانه

ماده 2

ماده 2- به‌منظور دریافت گزارش موضوع قانون، سامانه با استفاده از ظرفیت‌ها و امکانات موجود در سازمان با همکاری نهادهای پذیرنده و قوه قضاییه ایجاد می‌شود. به‌نحوی‌که سامانه در سازمان ایجاد و سایر دستگاه‌ها به آن دسترسی داشته باشند. گزارش‌ها با توجه به نظام رتبه‌بندی توسط سامانه به نهاد پذیرنده ارجاع می‌شود.

ماده 3

ماده 3- سامانه باید به نحوی طراحی شود که ضمن استقرار در سازمان و امکان دسترسی سایر دستگاه‌های ذی‌ربط، با رعایت محرمانگی اطلاعات مندرج در سامانه و هویت گزارشگر، دارای قابلیت‌های زیر باشد:

1- دریافت گزارش و مستندات به صورت شناس یا ناشناس.

2- دسترس‌پذیری و امکان ثبت گزارش به صورت صوتی.

3- اخذ اطلاعات لازم برای رتبه‌بندی گزارش و انتخاب نهاد پذیرنده و رتبه‌بندی گزارش‌ها.

4- ارسال گزارش به نهادهای پذیرنده مطابق فصل پنجم این آیین‌نامه.

5- ارسال گزارش و نتیجه بررسی نهاد پذیرنده منطبق با قوانین و مقررات حاکم بر آن نهاد، به مرجع صالح برای رسیدگی و اعلام نتیجه بررسی‌ها به گزارشگر.

6- امکان ثبت اطلاعات هویتی توسط گزارشگر ناشناس در تمامی مراحل.

7- ثبت درخواست پاداش موضوع فصل چهارم قانون و حمایت، توسط گزارشگر شناس و پیگیری آن.

8- استفاده از سوابق موجود و ارتباط برخط با پایگاه‌های اطلاعاتی.

9- گزارش‌گیری عملکرد نهادهای پذیرنده و ارائه گزارش به این نهادها.

فصل سوم- ثبت گزارش

ماده 4

ماده 4- برای ثبت گزارش در سامانه، رعایت موارد زیر ضروری است:

1- اعلام هویت گزارشگر در سامانه الزامی نیست. در صورت تمایل گزارشگر به ثبت گزارش به صورت شناس، در خصوص شخص حقیقی صرفاً نام و نام خانوادگی، شماره ملی، تاریخ تولد و شماره تلفن همراه و در خصوص شخص حقوقی، نام و شناسه ملی اخذ می‌شود.

تبصره

تبصره- در صورت عدم تمایل گزارشگر به ثبت مشخصات هویتی خود، چنانچه طبق قانون، گزارشگر استحقاق دریافت پاداش موضوع فصل چهارم قانون و حمایت را داشته باشد، برخورداری وی از این امتیازات، منوط به احراز هویت و اثبات گزارشگری وی نزد مقام ذی‌صلاح قضایی است.

2- بیان محتوای گزارش که متضمن موارد مندرج در بند (1) ماده (1) قانون باشد، با رعایت استثنای مذکور در تبصره بند یاد شده.

ماده 5

ماده 5- پس از ثبت هر گزارش، اعم از اینکه گزارشگر آن شناس یا ناشناس باشد، یک شناسه به گزارش اختصاص می‌یابد و برای هر گزارشگر، یک حساب کاربری اختصاصی در سامانه ایجاد می‌شود.

تبصره

تبصره- در صورت تعدد گزارشگران در یک گزارش واحد و تأیید آن‌ها توسط سامانه، مشخصات همه مشارکت‌کنندگان، ذیل یک حساب کاربری درج می‌شود.

فصل چهارم- نظام رتبه‌بندی گزارش‌ها

ماده 6

ماده 6- برای تشخیص اهمیت گزارش‌ها و اولویت آن‌ها، شاخص‌های مربوط به رتبه‌بندی گزارش‌ها در خصوص گزارش‌دهنده، گزارش‌شونده، سازمان محل وقوع فساد، مبلغ و ارزش مال موضوع فساد، زمان ارتکاب فساد و موضوع فساد، در سامانه اعمال شده و به گزارش امتیاز داده می‌شود.

ماده 7

ماده 7- اجرای شاخص مربوط به گزارش‌دهنده به شرح زیر است:

1- ارائه مدارک و مستندات مرتبط با فساد توسط گزارشگر.

2- وجود سابقه گزارشگری موفق و متقن از گزارشگر در سامانه.

3- شناس بودن گزارشگر.

4- وقوع فساد در مرئی و منظر گزارشگر.

5- اطلاع یافتن گزارشگر از وقوع فساد به واسطه شهود و مطلعان موثق با هویت مشخص.

6- ارائه قرائن و اماراتِ نوعاً دال بر وقوع فساد توسط گزارشگر.

7- مسئولیت قانونی یا حرفه‌ای گزارشگر در ارتباط با موضوع گزارش.

8- ذی‌نفع نبودن گزارشگر.

9- حقیقی نبودن گزارشگر.

10- فرد نبود گزارشگر.

ماده 8

ماده 8- اجزای شاخص مربوط به گزارش‌شونده به شرح زیر است:

1- مقامات موضوع ماده (71) قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر اشخاص همتراز آنان و مسئولان منصوب از سوی مقام معظم رهبری و نمایندگان مجلس خبرگان رهبری.

2- دارندگان پایه قضایی و مدیران مراجع نظارتی و اطلاعاتی و امنیتی و نیروهای مسلح و بنیادها و مؤسسات شرکت‌های تابعه و وابسته به آن‌ها و نهادها و مؤسساتی که زیر نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شوند.

3- مدیران دستگاه‌های موضوع ماده (2) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب 1398 و مدیران و یا اعضای هیئت مدیره، هیئت امنا، هیئت عامل، مجمع و عناوین مشابه آن‌ها و یا بازرس قانونی و یا حسابرس مؤسسات و شرکت‌های دولتی و یا وابسته به دولت، نهادهای عمومی غیردولتی و نیز شوراها و مؤسسات و شرکت‌های تابع و وابسته به آن‌ها و همترازان آنان و مدیران سازمان‌های مشمول بند (الف) ماده (2) قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب 1360 با اصلاحات بعدی و مؤسسات خصوصی مأمور به خدمات عمومی از قبیل بانک‌ها و مؤسسات اعتباری، شرکت‌های بیمه، نمایندگی‌ها و کارگزاری‌های بیمه و بورس، شرکت‌های سهام عدالت، شرکت‌های آب و فاضلاب، توزیع برق، مدیریت تولید برق و مخابرات و کلیه شرکت‌های سرمایه‌گذاری و یا شرکت‌های زیرمجموعه آن‌ها، اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اصناف ایران و تعاون ایران، سازمان‌های نظام مهندسی، سازمان نظام پزشکی، مراکز و کانون‌های استانی وکلا و کارشناسان رسمی دادگستری، کانون سردفتران و دفتریاران، دفاتر پیشخوان دولت، دفاتر خدمات قضایی و دفاتر پلیس +10.

4- سایر کارکنان دستگاه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های مذکور در بندهای (2) و (3) این ماده.

5- سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی.

ماده 9

ماده 9- اجزای شاخص مربوط به سازمان محل وقوع فساد به شرح زیر است:

1- دستگاه‌های گزارش‌شونده ملی یا خارجی.

2- دستگاه‌های گزارش شونده استانی.

3- دستگاه‌های گزارش شونده محلی.

ماده 10

ماده 10- اجزای شاخص مربوط به نوع فساد به شرح زیر است:

1- موضوع گزارش حائز شرایط مندرج در تبصره بند (1) ماده (1) قانون باشد.

2- موضوع ماده (592) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب 1375/3/2، ارتشا و اختلاس موضوع قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری مصوب 1364/6/24 با اصلاحات بعدی و رفتارهای موضوع قانون مجازات اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی مصوب 1315/9/29 با اصلاحات بعدی.

3- رفتارهای موضوع قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی مصوب 1348/3/19، رفتارهای موضوع لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب 1337/10/22، اخذ درصد (پورسانت) در معاملات خارجی موضوع قانون ممنوعیت اخذ پورسانت در معاملات خارجی مصوب 1372/4/27، جرم موضوع ماده (532) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب 1375/3/2، جرائم موضوع ماده (603) قانون پیش گفته و تدلیس در معاملات دولتی موضوع ماده (599) قانون یاد شده.

4- تحصیل مال از طرق نامشروع موضوع ماده (2) قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و اختلاس و کلاهبرداری مصوب 1364/6/24 با اصلاحات بعدی، رفتارهای موضوع ماده (19) قانون نحوه اجرای اصل چهل و نهم (49) قانون اساسی مصوب 1363/5/17 با اصلاحات بعدی و تصرف غیرقانونی در اموال دولتی و عمومی موضوع فصل سیزدهم قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب 1375/3/2.

ماده 11

ماده 11- اجزای شاخص مربوط به مبلغ و ارزش مال موضوع فساد به شرح زیر است:

1- بیش از پانصد برابر سقف معاملات متوسط موضوع ماده (3) قانون برگزاری مناقصات مصوب 1383.

2- بیش از پنجاه برابر سقف معاملات متوسط تا پانصد برابر سقف مذکور.

3- بیش از پنج برابر سقف معاملات متوسط تا پنجاه برابر سقف مذکور

4- بیش از یک‌دوم سقف معاملات متوسط تا پنج برابر سقف مذکور.

5- تا یک‌دوم سقف معاملات متوسط.

تبصره

تبصره- در صورت عدم ذکر مبلغ موضوع فساد در گزارش یا غیر مالی بودن فساد گزارش شده امتیازی از جهت این شاخص به گزارش تعلق نمی‌گیرد.

ماده 12

ماده 12- اجزای شاخص مربوط به زمان ارتکاب فساد عبارتند از ثبت گزارش:

1- قبل از وقوع فساد در صورتی که براساس دلایل امارات و قرائن، گزارش فساد قریب‌الوقوع باشد.

2- حین وقوع فساد.

3- پس از وقوع فساد.

ماده 13

ماده 13- اجزای شاخص مربوط به موضوع فساد به شرح زیر است:

1- موضوع گزارش حائز شرایط مندرج در تبصره بند (1) ماده (1) قانون باشد.

2- فسادهای مالی موضوع ماده (2) قانون.

3- فسادهای غیرمالی موضوع ماده (2) قانون.

ماده 14

ماده 14- امتیاز کل گزارش با محاسبه مجموع امتیازهای حاصل از ضرب وزن هر شاخص در وزن هریک از اجزای ذیل آن شاخص مطابق جدول زیر محاسبه می‌شود:

ماده 15

ماده 15- اولویت گزارش‌ها پس از محاسبه امتیاز گزارش براساس جدول زیر در نظر گرفته می‌شود:

تبصره

تبصره ـ زمان مندرج در جدول این ماده ناظر به مهلت نهادهای پذیرنده در بررسی شکلی گزارش و تطبیق اولیه آن با قانون است.

فصل پنجم ـ نحوه انتخاب نهاد پذیرنده برای ارسال گزارش

ماده 16

ماده 16- گزارش‌ها توسط سامانه با رعایت وظایف و اختیارات قانونی هریک از نهادهای پذیرنده به صورت تصادفی به سازمان بازرسی کل کشور، فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، وزارت اطلاعات، سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و مرکز حفاظت و اطلاعات قوه قضاییه ارجاع می‌شود.

تبصره 1

تبصره 1- گزارش‌هایی که رسیدگی به آن‌ها صرفاً در صلاحیت یکی از نهادهای پذیرنده است به آن نهاد ارجاع می‌شود

تبصره 2

تبصره 2- در صورت ثبت گزارش‌های متعددی که رفتار، گزارش‌شونده و سازمان محل وقوع فساد در همه آن‌ها یکسان، باشد همه آن گزارش‌ها توسط سامانه به نهاد پذیرنده واحد ارجاع می‌شود.

تبصره 3

تبصره 3- چنانچه در خصوص گزارشی که توسط سامانه به نهاد پذیرنده منتخب ارجاع می‌شود، پیش از ثبت گزارش در سامانه اقداماتی توسط نهاد پذیرنده دیگری مستند به دستور مقامات قضایی در رابطه با همان موضوع صورت گرفته باشد، پس از اعلام مراتب از سوی نهاد پذیرنده پیش‌گفته در سامانه و ارائه ادله لازم به نهاد پذیرنده منتخب گزارش از طریق سامانه جهت ادامه بررسی به نهاد پذیرنده مقدم ارسال می‌شود.

تبصره 4

تبصره 4- هنگام ارسال گزارش به نهاد پذیرنده منتخب رونوشت آن جهت اطلاع به سایر نهادهای پذیرنده دارای صلاحیت نیز ارسال می‌شود.

ماده 17

ماده 17- در صورتی که گزارش از نظر نهاد پذیرنده قابلیت رسیدگی نداشته باشد، آن نهاد موظف است عدم تأیید گزارش را از طریق سامانه به گزارشگر اعلام کرده تا وی در صورت تمایل، مطابق اختیار مندرج در تبصره (1) ماده (4) قانون اقدام کند. در این صورت و همچنین در صورت عدم اعلام نتیجه بررسی اولیه (رد یا پذیرش گزارش) توسط نهاد پذیرنده ظرف مهلت‌های مقرر در ماده (15) این آیین‌نامه، گزارش توسط سامانه برای بررسی حسب مورد به دادستانی ذی‌ربط ارسال می‌شود.

ماده 18

ماده 18- چنانچه نهاد پذیرنده با بررسی اولیه گزارش رفتارهای ذکر شده در گزارش را منطبق با قانون تشخیص دهد، لیکن بررسی آن را در چهارچوب وظایف و اختیارات قانونی خود نداند، گزارش را به سامانه جهت ارجاع به نهاد پذیرنده صالح عودت می‌دهد و این امر را از طریق سامانه به گزارشگر اعلام می‌کند.

ماده 19

ماده 19- در صورتی که نهاد پذیرنده در فرایند بررسی گزارش را مشمول قانون نداند، ولی مفاد آن متضمن ارتکاب جرمی، باشد ضمن ارسال آن به مرجع صالح قضایی مطابق قانون آیین دادرسی کیفری مصوب 1392 با اصلاحات بعدی مراتب را در سامانه نیز منعکس می‌کند.

فصل ششم ـ سایر موارد

ماده 20

ماده 20- راه‌اندازی، راهبری و پشتیبانی سامانه برعهده سازمان خواهد بود. اعتبارات مورد نیاز در این خصوص همه ساله به پیشنهاد سازمان پس از طی تشریفات قانونی در بودجه سنواتی وزارت دادگستری موضوع ماده (12) قانون پیش‌بینی شده و به سازمان تخصیص داده می‌شود.

تبصره

تبصره ـ ایجاد تغییرات لازم در سامانه و رفع اختلافات اجرایی آن در حدود قانون و این آیین‌نامه توسط سازمان با همکاری سایر نهادهای پذیرنده و قوه قضاییه انجام می‌شود.

ماده 21

ماده 21- آمار سالانه عملکرد سامانه توسط سازمان تهیه شده و به نهادهای پذیرنده ارائه می‌شود و گزارش‌دهی عمومی نیز در چهارچوب مقررات قانونی صورت می‌پذیرد.

نسخه متنی منتشرشده در دادکتاب نقره‌وانی ـ 1405/08/09